

Kultur- och fritidsnämnden

Camilla Ljungdahl
Bibliotekschef
camilla.ljungdahl@ekero.se

Regional harmonisering av bibliotekens avgifter och lån

Dnr KFN23/53

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden godkänner nya avgifter för biblioteksverksamheten från och med 2024.

Sammanfattning av ärendet

Regionbibliotek Stockholm har tagit fram en övergripande rekommendation gällande bibliotekens avgifter och lån. Rekommendationerna visar en gemensam viljeriktning mot en regional harmonisering av avgifter och lån. Med gemensamma regler och avgifter blir bibliotekens tjänster mer begripliga för användarna. Genom att standardisera villkor och arbetssätt kan även tid frigöras för bibliotekspersonalen.

Ärendet innehåller förslag på ändringar av bibliotekens avgifter från och med 2024 som går i linje med Regionsbibliotek Stockholms rekommendationer.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande – Regional harmonisering av bibliotekens avgifter och lån, 2023-07-07
PM – Bibliotekens avgifter, 2023-07-07

Ärendet

Regionbibliotek Stockholm har tagit fram en övergripande rekommendation gällande bibliotekens avgifter och lån. Rekommendationerna visar en gemensam viljeriktning mot en regional harmonisering av avgifter och lån.

Sedan 2019 driver Regionbibliotek tillsammans med länets bibliotekschefer ett arbete kring samverkan. Gemensamt för arbetet är att invånarnytta och invånarperspektiv ska styra val av aktiviteter tillsammans med effektivitet och värnande av det kommunala självstyret. En omfattande medieutredning presenterades i januari 2022 och den visade bland annat hur biblioteksbesökare i många fall lånar över kommungränserna. Invånare rör sig med andra ord regelbundet över kommungränserna. Med gemensamma regler och avgifter blir bibliotekens tjänster mer begripliga för användarna. Genom att standardisera villkor och arbetssätt kan även tid frigöras för bibliotekspersonalen.

Rekommendationerna gäller inledningsvis följande områden:

- **Reservationsavgifter** Mål: Att reservationsavgifter tas bort.
- **Försenade medier** Mål: Förseningsavgifterna tas bort på sikt.
- **Förkommet material** Mål: För förkommet (ej återlämnat) material rekommenderas följande avgifter: Vuxenmedia ersätts med minst 300 kr, film och TV spel 600 kr, CD skiva 200 kr, pocket 100 kr, tidskriftsnummer 100 kr, fjärrlånad media faktiskt kostnad samt barnmedia 0 kr.
- **Nytt bibliotekskort** Mål: Bibliotekskort ska vara gratis, gäller även ersättningskort för förlorade kort.
- **Bibliotekskort för barn** Mål: Barn från 13 år kan få ett bibliotekskort utan vuxens närvaro/godkännande.

Biblioteken ska enligt bibliotekslagen främja litteraturens ställning och intresset för bildning. För en del användare kan avgifter få till följd att de väljer att inte besöka biblioteket eller låna böcker. Det får motsatt effekt än att främja läsning. Erfarenhet från bibliotek som tagit bort avgifter visar att borttagna avgifter innebär att administrationen minskar och personal frigörs till andra uppgifter. En intäkt försvinner men det gör även arbetstiden för hantering av avgifterna. Erfarenhet visar även att medier lämnas tillbaka i liknande omfattning.

Genom att ta bort samtliga avgifter för barnmedia och införa att barn från 13 år själv kan få ett bibliotekskort ökar möjligheten för barns läsning samt barns rätt till privatliv enligt Barnkonventionen. En åldersgräns på 13 harmoniserar med vården där ett barn har egen journal från 13-års ålder. Påminnelser kan gå direkt till barnet då de flesta barn har en egen telefon eller en egen e-postadress, till exempel via skolan.

Konsekvenser för biblioteken i Ekerö kommun

Föreslagna mål skulle innebära följande förändringar i Ekerö kommun:

- Reservationsavgiften på 10 kronor tas bort
- Förseningsavgifter enligt nedanstående tas bort:

Vuxenmedia per lån och påbörjad vecka	5 kronor
Korttidslån per dag	5 kronor
Film per vecka	20 kronor
Tevespel per vecka	20 kronor
- Ersättningsavgift för barnmedia på 200 kronor tas bort
- Ersättningsavgift för pocket och tidskriftsnummer ändras till 100 kronor
- Avgift för nytt bibliotekskort på 30 kronor tas bort
- Barns möjlighet att ansöka om eget lånekort utan vuxens närvaro/godkännande sänks från 18 år till 13 år

Intäkterna exklusive moms från 2022 för ovanstående är följande:

- | | |
|-------------------------------------|---------------|
| • Reservationsavgifter | 10 560 kronor |
| • Förseningsavgifter | 34 636 kronor |
| • Ersättningsavgifter (alla medier) | 23 323 kronor |
| • Avgift för nytt bibliotekskort | 120 kronor |

Förvaltningen anser att både de interna och externa vinsterna med en regional harmonisering av biblioteksavgifter är stor. Avgiftsförändringarna kommer innebära ett intäktsbortfall för biblioteken vilket behöver hanteras inom ram. Som ett första steg föreslås därför följande förändringar:

- Reservationsavgifter tas bort
- Förseningsavgifter för film och tevespel tas bort
- Ersättningsavgiften för barnmedia tas bort
- Ersättningsavgiften för pocket och tidskriftsnummer ändras till 100 kronor
- Avgift för nytt bibliotekskort tas bort
- Barns möjlighet att ansöka om eget lånekort utan vuxens närvaro/godkännande sänks till 13 år

Efter ett år analyseras det ekonomiska utfallet samt eventuella konsekvenser för lånekortsansökningar för barn samt återlämningen av medier. I samma veva tas nya beslut kring de förslag till regional harmonisering som kvarstår:

- Förseningsavgifter för vuxenmedia och korttidslån

Beslutet expedieras till

Kultur- och fritidsförvaltningen

[Iréne Hededal]
[Kultur- och fritidschef]

[Camilla Ljungdahl]
[Enhetschef Ekerö Kulturhus och Bibliotek]